

Załącznik nr 01 do Programu –
Dzielnicowy Mikroprogram
Rewitalizacji dla Dzielnicy Bemowo

MIKROPROGRAM REWITALIZACJI DZIELNICY BEMOWO M. ST. WARSZAWY

SPIS TREŚCI

1.WSTĘP.....	3
2.CELE DZIELNICOWEGO MIKROPROGRAMU REWITALIZACJI	3
3.OBSZARY REWITALIZOWANE I ICH UZASADNIENIE	4
4.OPIS ORAZ WNIOSKI Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DLA DZIELNICOWEGO MIKROPROGRAMU REWITALIZACJI.....	9
5.PLANOWANE DO WYKONANIA ZADANIA W LATACH 2005 – 2013 WRAZ Z ICH OPISEM	9
6.PLAN FINANSOWY WRAZ ZE ŹRÓDŁEM FINANSOWANIA PROJEKTÓW.....	21
7.PROJEKTY TOWARZYSZĄCE	22
8.SYSTEM OKRESOWEJ AKTUALIZACJI DZIELNICOWEGO MIKROPROGRAMU REWITALIZACJI	23
9.SYSTEM WDRAŻANIA, OKRESOWEGO MONITOROWANIA I OCENY DZIELNICOWEGO MIKROPROGRAMU REWITALIZACJI	24
10.ZAKOŃCZENIE.....	24
11.ZAŁĄCZNIKI NR 1, NR 2, NR 3.....	25

1. Wstęp

Celem opracowania jest prowadzenie działań ukierunkowanych na przywracanie do życia i zrównoważony rozwój określonych obszarów, które utraciły dotychczasowe funkcje społeczne i gospodarcze. Obszary te zakwalifikować można do dwóch kategorii: zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojkowych oraz zdegradowanych obszarów miejskich. Pojęcie *rewitalizacja* oznacza kompleksowe działania podejmowane na terenie miasta, zwłaszcza w starych dzielnicach, zdegradowanych pod względem przestrzennym, społecznym, gospodarczym, estetycznym, infrastrukturalnym, komunikacyjnym, funkcjonalnym. Mikroprogram Rewitalizacji Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy (dalej MR) jest elementem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla m. st. Warszawy, obejmującego swym zasięgiem prawie wszystkie dzielnice stolicy. Lokalny Program Rewitalizacji m. st. Warszawy pełnił będzie funkcję strategii rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy. Strategia ta określać będzie działania o charakterze przestrzennym, społecznym i gospodarczym. Będzie ona spójna dla całego miasta oraz komplementarna z innymi działaniami podejmowanymi w mieście. Strategia rewitalizacji miasta realizowana będzie poprzez mikroprogramy opracowane przez dzielnice miasta. MR Dzielnicy Bemowo został uzgodniony w ramach konsultacji społecznych z mieszkańcami. Należy w tym miejscu dodać, że złożony dnia 16 XI 2005 r. przez Urząd Miasta Stołecznego Warszawy Dzielnicę Bemowo wniosek o dofinansowanie „Budowy Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie” ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przeszedł poprawnie ocenę formalną i merytoryczno-techniczną. Projekt znalazł się na liście rezerwowej działania 3.3 z dofinansowaniem w kwocie maksymalnej 3.000.000 zł.

2. Cele Mikroprogramu Rewitalizacji Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy

Celem generalnym Mikroprogramu Rewitalizacji Dzielnicy Bemowo jest ożywienie społeczno – gospodarcze Fortu Bema oraz rozwój turystyki i kultury na tym terenie. Celowi generalnemu podporządkowane są poniższe cele strategiczne i działania:

Cel strategiczny 1 - Ożywienie społeczno – gospodarcze poprzez podniesienie jakości przestrzeni publicznej:

1. Reorientacja inwestowania na terenach rewitalizowanych z zachowaniem specyfiki terenu i ochrony zabytków znajdujących się w obszarze,
2. Pielęgnacja zieleni parkowej i przyulicznej mająca na celu podnoszenie estetyki na obszarze rewitalizowanym i / lub wprowadzenie w monitoring na tych terenach,
3. Tworzenie warunków dla rozwoju partnerstwa publiczno – prywatnego na obszarze rewitalizowanym,
4. Odnowa budowlano - architektoniczna wraz z modernizacją urządzeń sieciowych infrastruktury technicznej w celu ożywienia społeczno – gospodarczego,
5. Tworzenie warunków dla organizacji konferencji i wydarzeń o charakterze wystawienniczym, targowym,
6. Przywracanie do stanu pierwotnego zasobów przyrodniczych miasta,
7. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego,

8. Ułatwienia możliwości inwestowania na terenach przemysłowych, powojkowych oraz kolejowych.

Cel strategiczny 2 - Rozwój turystyki i kultury w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego

1. Odnowa zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym parki miejskie,
2. Poprawa stanu zagrożonych obiektów o wartości zabytkowej,
3. Budowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów sportowo – rekreacyjnych,
4. Tworzenie warunków wspierających możliwości rozwoju usług w zakresie turystyki i kultury,
5. Tworzenie warunków dla rozwoju partnerstwa publiczno – prywatnego.

3. Obszar rewitalizowany i jego uzasadnienie

Granica obszaru została wyznaczona w oparciu o kryteria zapisane w Uzupełnieniu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

W wydzieleniu terenów powojkowych przeznaczonych do rewitalizacji wskazano istniejące tereny i infrastrukturę powojkową oraz częściowo oceniono stopień degradacji technicznej infrastruktury i budynków na wskazanych obszarach.

3.1. Wybór obszarów do rewitalizacji na terenie Dzielnicy Bemowo.

Przeprowadzona analiza wybranych zagadnień z zakresu zagospodarowania przestrzennego pozwoliła wyodrębnić w Dzielnicy Bemowo obszar powojkowy, który ze względu na fatalny stan elementów zagospodarowania przestrzennego należy włączyć do Lokalnego Programu Rewitalizacji m. st. Warszawy.

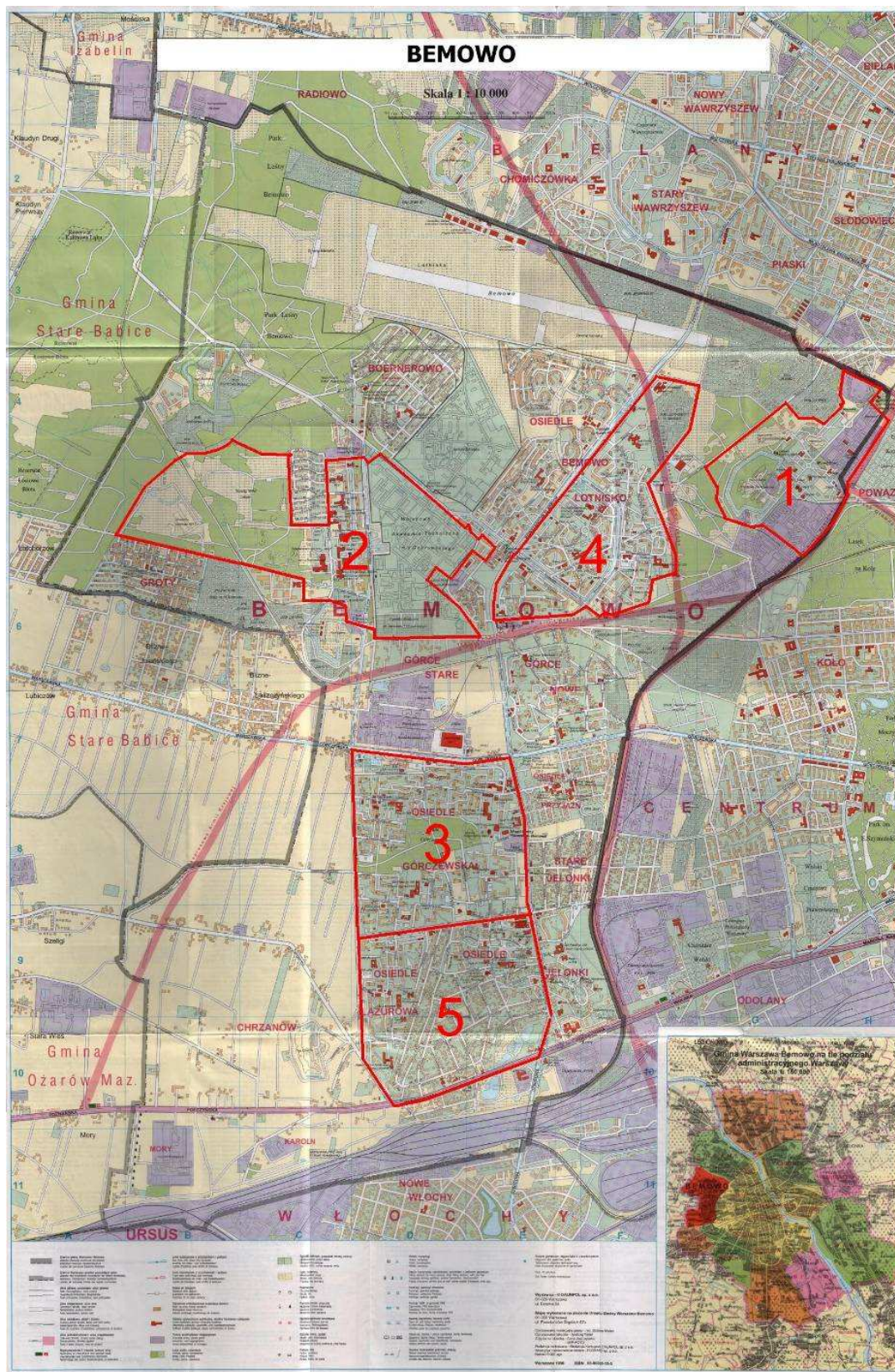
Jest to obszar nr 1, którego zagospodarowanie traktowane jest przez Dzielnicę Bemowo priorytetowo i którego część została już umieszczona w LUPR.

Istniejące zagospodarowanie tego terenu, w tym infrastruktura podziemna, znajduje się bardzo złym stanie technicznym. Części terenów znajduje się pod częściową lub całkowitą ochroną konserwatorską. Dotyczy to terenu całego fortu oraz terenów tworzących otulinę wokół fortu. Istniejące zagospodarowanie terenu jest wynikiem wykorzystywania i eksploatacji wspomnianego obszaru w ubiegłych latach przez jednostki związane z wojskiem.

W ramach LUPR wyodrębniono cztery Dzielnice Warszawy, które w sposób szczególny na tle pozostałych rejonów miasta dotknięte są problemami społecznymi i przestrzennymi. Dzielnica Bemowo nie została zakwalifikowana do obszarów tzw. zdegradowanych miejskich, ponieważ w całości oznacza się stosunkowo dobrymi wskaźnikami dotyczącymi ubóstwa czy przestępczości. Jednak analiza bardziej szczegółowych danych według poszczególnych ulic Dzielnicy, pozwala wyodrębnić w jej obszarze rejony, na których występują niepokojące zjawiska społeczne. Są to obszary nr 2, 3, 4 i 5. Obszary te nie wykazują obecnie tendencji do pogłębiania się zjawisk kryzysowych i nie są obligatoryjnie przewidziane do wpisania w przyszłości do LPR m. st. Warszawy. Cały teren Dzielnicy Bemowo, będzie monitorowany i w miarę pojawienia się gdzieś negatywnych zjawisk dany obszar będzie analizowany i jeśli będzie spełniał

wymogi zawarte w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego, zostanie zgłoszony do wpisania do LPR m. st. Warszawy.

Poniżej przedstawiono obszar z terenu Dzielnicy Bemowo, który uznano, za priorytetowy i który powinien zostać włączone do LPR m. st. Warszawy – obszar nr 1. (Ryc. 6).

Ryc. 6. Obszar wybrany do rewitalizacji i obszary do monitorowania (czerwone linie oznaczają granice obszarów – do usunięcia obszar 2,3,4 i 5).

Obszar nr 1 . (tereny powojkowe) – priorytetowy dla Dzielnicy Bemowo.

Do obszaru wliczono Fort (P-Parysów) Bema i teren przyległy z wałem międzyfortecznym. Fort z pozostałymi umocnieniami został wybudowany w latach 1886-1890 i należał do wewnętrznego pierścienia Twierdzy Warszawa. Otoczony jest fosą. Do zakończenia II wojny światowej był wielokrotnie przebudowywany. Do 1939 r. znajdowała się tu wytwórnia amunicji. Po II wojnie światowej wszedł w skład zaplecza techniczno-magazynowego pobliskiego lotniska wojskowego. Istniejące elementy zagospodarowania terenu są w złym stanie technicznym. Zabytkowe budynki forteczne oraz otaczająca je przestrzeń publiczna nadaje się do adaptacji. Pozostałe obiekty nadają się do demontażu, wyburzenia lub częściowo do modernizacji. Teren znajduje się pod ochroną konserwatorską. Do dzisiaj spośród 56 zrealizowanych dzieł fortecznych zachowały się 33 w różnym stanie, w tym 5 szczątkowo. Istniejące zagospodarowanie terenu jest wynikiem wykorzystywania i eksploatacji wspomnianego obszaru w ubiegłych latach przez wojsko. Właściwe przystosowanie fortu pod funkcje turystyczne, kulturalne, sportowe i rekreacyjne wymaga szeregu wielonakładowych inwestycji. Na obszarze tym zlokalizowano projekt „Budowy Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie”. Obecnie większość terenów wraz z samym Fortem Bema należy do miasta stołecznego Warszawy.

Pełniąc funkcje turystyczne, kulturowe, sportowe i rekreacyjne Fort może obsługiwać nie tylko mieszkańców Dzielnicy Bemowo, ale także Dzielnic: Wola, Żoliborz i Bielany oraz całego miasta.

Na obszarze nr 1 realizowany jest priorytetowy dla Dzielnicy Bemowo „Projekt zagospodarowania przestrzennego terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej” . Przedsięwzięcie podzielone jest na dwa etapy: „Budowa infrastruktury sportowo- rekreacyjnej na terenie Fortu Bema oraz adaptacji (zmiana sposobu użytkowania) obiektów zabytkowych wraz z budową obiektów towarzyszących i zagospodarowaniem terenu przy ul. Powązkowskiej 59 na dz. nr Ew. 29, 30, 31 (część), 35/1, 35/2, 35/3, 35/4, 35/5, 36, 43/3, 40/1, 44/4, 44/5, 59, 73/1 (część), 73/2, 76 i 77/3 z obrębu 6-15-01 na terenie Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy” oraz „Budowa Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie”. Pierwszy wymieniony projekt jest kontynuacją już umieszczonego w LPR programu „Budowa Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie” - obecnie jest w trakcie budowy. Wniosek o jego dofinansowanie przeszedł pozytywnie ocenę formalną i merytoryczną – techniczną przy ubieganiu się o wnioski z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i znajduje się na liście rezerwowej.

Stan istniejący

Na obszarze nr 1 znajdują następujące elementy zagospodarowania terenu:

- 1) Zabytkowy Fort Bema,
- 2) Otulina wokół fortu, którą stanowi układ fosi fortecznej oraz strefa zieleni,
- 3) Zdegradowany wał należący do zespołu dawnych fortyfikacji, biegnący od fortu w kierunku południowo – wschodnim, aż do miejsca połączenia ulicy Powązkowskiej z drogą dojazdową do ul. Gen. Maczka (w pobliżu istniejącego kościoła),
- 4) Zabudowania związane z funkcjonowaniem jednostek wojskowych (np. budynki administracyjne),
- 5) Zabudowania o charakterze magazynowym (np. dawne magazyny wojskowe, składy), produkcyjnym (np. budynki produkcyjne WZL), technicznym (np. kotłownie, stacje transformatorowe),
- 6) Zabudowania i zagospodarowanie terenu związane z działalnością CWKS Legia (np. adaptowane obiekty na sale ćwiczeń poszczególnych sekcji sportowych, boiska i inne obiekty sportowe itp.),
- 7) Układ komunikacji kołowej, którego podstawę stanowi ulica Powązkowska (biegnąca od fortu w kierunku ulicy Gen. Maczka) i wzdłuż ulicy Gen. Maczka oraz ulica Obrońców Tobruku. Uzupełnieniem wspomnianego układu jest sieć dróg wewnętrznych.
- 8) Układ komunikacji pieszej, w skład którego wchodzi ciąg pieszy biegnący wzdłuż fosi fortu, łączący się z ciągami komunikacji wzdłuż głównych ulic. Pozostałe ciągi rozmieszczone są w sposób nieregularny i przypadkowy.
- 9) Sieć infrastruktury technicznej, związana z funkcjonowaniem urządzeń i obiektów użytkowanych przez struktury wojskowe, w skład której wchodzi sieć kanalizacji ogólnospławnej, sieć wodociągowa, sieć ciepła, sieć gazowa, sieć elektroenergetyczna i sieć telekomunikacyjna.
- 10) Infrastruktura techniczna związana z zasilaniem istniejących obiektów w media (przyłącza) oraz oświetlenie dróg, ciągów pieszych etc.
- 11) Zgrupowania zieleni wysokie i niskiej, o wysokich walorach krajobrazowych (otulina fortu i pomniki przyrody) oraz strefy zieleni zdegradowanej, wymagającej pielęgnacji.

Planowane zmiany w zagospodarowaniu przedmiotowego terenu

W ramach planowanych zmian w zagospodarowaniu przedmiotowego terenu planuje się działania polegające na rewitalizacji dawnych terenów wojskowych na cele związane z realizacją infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.

Projektowane zagospodarowanie przedmiotowego terenu

W ramach proponowanych działań polegających na rewitalizacji dawnych terenów wojskowych planuje się przeznaczenie przedmiotowego terenu pod zieleni parkową, urządzonej i kulturę, sztukę, gastronomię, usługi sportowe oraz hotelowe. Wyklucza na tym terenie funkcję mieszkaniową. Ustalenia przyjęte w opracowanym przez Dzielnicę Bemowo projekcie zagospodarowania dla tego obszaru wynikają w głównej mierze z konieczności zachowania i ochrony jego walorów przyrodniczych, uwarunkowań konserwatorskich i trwałego, wartego zachowania obecnego zainwestowania kubaturowego. Tym samym w projekcie zagospodarowania zachowany zostaje jako strefa usług sportu zabudowa kubaturowa oraz cały układ fortu wraz z jego fortyfikacjami i umocnieniami – historyczny element fortyfikacji Twierdzy Warszawa. W tej strefie

wprowadza się zakaz jej grodzenia oraz wprowadza się nowe funkcje związane z kulturą, sztuką, oraz gastronomią. Na terenie fortu zakazuje się wprowadzania zabudowy. Projekt zakłada możliwość realizacji placu z możliwością organizowania imprez zbiorowych.

Dzielnica Bemowo zamierza realizować największe z inwestycji kubaturowych, wymienione jako projekty towarzyszące w pkt. 7, przy udziale partnerów gospodarczych, głównie zajmujących się sportem, w ramach partnerstwa publiczno- prywatnego lub w innej formule działalności gospodarczej. Obecnie, zainteresowanie i chęć współdziałania wyraziły Polski Związek Piłki Nożnej, Centralny Wojskowy Klub Sportowy „Legia” i Polski Komitet Olimpijski. Pierwszy z nich zainteresowany jest hotelem i halą sportowo – widowiskową, drugi – klubami sportowymi, a trzeci – halą sportową.

4. Opis oraz wnioski z konsultacji społecznych dla dzielnicowego mikroprogramu rewitalizacji

W dniu 30 czerwca 2006 w sali sesji Urzędu Dzielnicy Bemowo odbyły się konsultacje społeczne dla Mikroprogramu Rewitalizacji Dzielnicy Bemowo. Brało w nich udział kilkadziesiąt osób: przedstawiciele spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, organizacji pozarządowych, jednostki Straży Pożarnej, pracownicy Urzędu Dzielnicy Bemowo. Spotkanie prowadzili konsultanci firmy Doradztwo Gospodarcze DGA S.A. oraz Koordynator ds. rewitalizacji Dzielnicy Bemowo.

Ukazano główne zadania procesu rewitalizacji. Omówiono harmonogram prac nad LPR m. st. Warszawy na lata 2005 – 2013. Następnie scharakteryzowano Dzielnicę Bemowo i pokazano wybrane dane w porównaniu z innymi dzielnicami Warszawy (np. bezrobocie, liczba osób pozostających bez pracy ponad 24 miesiące, liczba osób prowadzących własną działalność gospodarczą, przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania). Podczas konsultacji zostały przedstawione założenia LUPR oraz szczegóły Mikroprogramu. Rozdane zostały szczegółowe ankiety projektów oraz listy celów i działań. Został omówiony sposób wypełniania ankiet i podana minimalna liczba celów i działań jaką należy podać przy zgłaszaniu projektów do Mikroprogramu. Wyznaczono dwutygodniowy czas, w którym potencjalni beneficjenci mogą zgłaszać propozycje własnych projektów.

W trakcie konsultacji został szczegółowo zaprezentowany dotychczasowy projekt wpisany do LUPR tj. Budowa Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie oraz priorytetowy dla Dzielnicy Bemowo obszar nr 1. Podczas konsultacji nie zgłoszono żadnych uwag względem wytypowanego już projektu oraz wyznaczonego do rewitalizacji obszaru. Osoby biorące udział w konsultacjach miały możliwość zadawania pytań dotyczących poruszanej na spotkaniu tematyki. Wiele pytań dotyczyło kwalifikowalności projektów. W celu pozyskania jak największej ilości opinii na stronie internetowej Dzielnicy Bemowo została umieszczona ankieta dotycząca rewitalizacji obszarów powojennych.

5. Planowane do wykonania zadania w latach 2005 – 2013 wraz z ich opisem

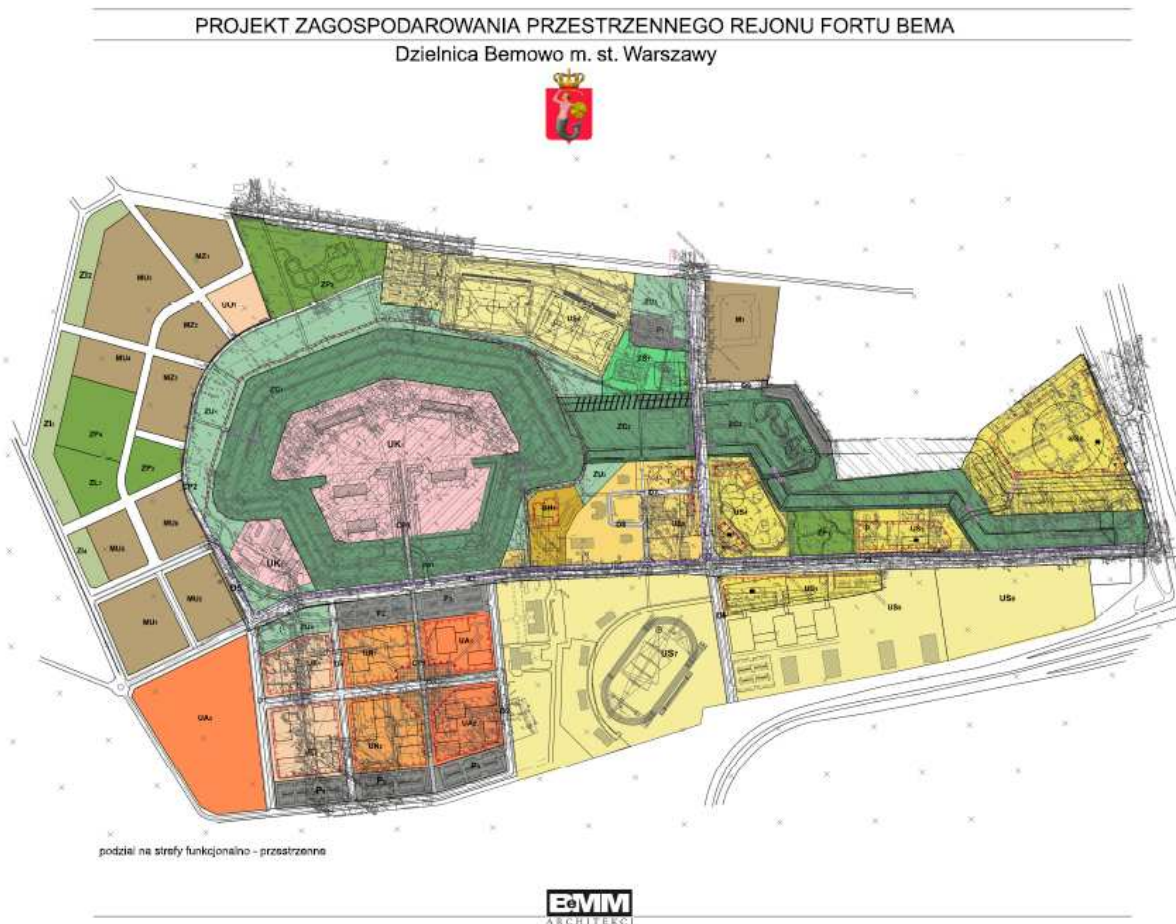
Tytuł projektu	Adaptacja zabytkowych budynków fortecznych Fortu Bema na cele społeczno-gospodarcze wraz z adaptacją i przebudową otaczającej przestrzeni użyteczności publicznej na cele rekreacyjne.
Cel projektu	Cel I Ożywienie społeczno – gospodarcze poprzez podniesienie jakości przestrzeni publicznej, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki oraz promowanie przedsiębiorczości. (działania: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) Cel II Rozwój turystyki i kultury w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego (działania: 1, 2, 3, 4)
Opis projektu	Projekt jest elementem II części „Budowy infrastruktury sportowo- rekreacyjnej na terenie Fortu Bema oraz adaptacji (zmiana sposobu użytkowania) obiektów zabytkowych wraz z budową obiektów towarzyszących i zagospodarowaniem terenu przy ul. Powązkowskiej 59 na dz. nr ew. 29, 30, 31 (część), 35/1, 35/2, 35/3, 35/4, 35/5, 36, 43/3, 40/1, 44/4, 44/5, 59, 73/1 (część), 73/2, 76 i 77/3 z obrębu 6-15-01 na terenie Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy” i kontynuacją I części „Budowy Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie”. Fory P – Parysów, obecnie zwany Fortem Bema jest zlokalizowany przy ulicy Powązkowskiej 59. Przez wiele lat teren ten należał do kompleksu obiektów wojskowych. Po II wojnie światowej użytkowany był przez wojsko głównie do funkcji magazynowych, gospodarczych i produkcyjnych (jednostka wojskowa, zakłady WZL) oraz przez Centralny Wojskowy Klub Sportowy „Legia”. W chwili obecnej większość terenu wraz z samym Fortem Bema należy do m. st. Warszawy. Stan istniejący Istniejące elementy zagospodarowania terenu są w złym stanie technicznym. Zabytkowe budynki forteczne oraz otaczająca je przestrzeń publiczna nadaje się do adaptacji. Pozostałe obiekty nadają się do demontażu, wyburzenia lub częściowo do modernizacji. Część terenów objętych opracowaniem znajdują się pod częściową lub całkowitą ochroną konserwatorską. Dotyczy to terenu całego fortu oraz terenów tworzących otulinę wokół fortu. Istniejące zagospodarowanie terenu jest wynikiem wykorzystywania i eksploatacji wspomnianego obszaru w ubiegłych latach przez

	jednostki związane z wojskiem. Planowane zmiany w zagospodarowaniu terenu W ramach proponowanych działań, polegających na rewitalizacji dawnych terenów wojskowych i poprodukcyjnych, planuje się przeznaczenie przedmiotowego terenu pod zieleń parkową, urządzoną i usługi kultury, sztuki i gastronomii. Projekt nie przewiduje na tym terenie funkcji mieszkaniowej. Ustalenia przyjęte w projekcie dla tego obszaru wynikają w głównej mierze z konieczności zachowania i ochrony jego walorów przyrodniczych, uwarunkowań konserwatorskich i trwałego, wartego zachowania obecnego zainwestowania kubaturowego. Tym samym w projekcie zachowana zostaje zabudowa kubaturowa oraz cały układ fortu wraz z jego fortyfikacjami i umocnieniami – historyczny element fortyfikacji Twierdzy Warszawa. Przewiduje się następujące działania inwestycyjne: Etap I - Zorganizowanie obszarów związanych z usługami kultury (kultura, sztuka, gastronomia) – na terenie Fortu Bema. Prace będą prowadzone zgodnie z zaleceniami Stołecznego Konserwatora Zabytków. Etap II - Uporządkowanie i zorganizowanie istniejącej zieleni wokół fortu, należącej do jego otuliny wraz z fosą forteczną. Ponadto rewitalizacja wału międzyfortowego, z miejscowym odtworzeniem jego profilu oraz części fosy oraz zorganizowanie obszarów przeznaczonych dla rekreacji – zieleń typu parkowego i zieleń urządzona, z przestrzeniami publicznymi i stosowną infrastrukturą. Prace będą prowadzone zgodnie z zaleceniami Stołecznego Konserwatora Zabytków i Konserwatora Przyrody. Beneficjentem jest Urząd Miasta Stołecznego Warszawy Dzielnica Bemowo.
Uzasadnienie dla realizacji projektu	Wśród najważniejszych problemów Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy znajduje się kwestia zapewnienia mieszkańcom dzielnicy ogólnodostępnych miejsc do rekreacji oraz ochrona nielicznych zabytków. Jedynym takim miejscem na terenie Dzielnicy Bemowo, łączącym rozległe tereny zieleni i obiekty zabytkowe jest Fort Bema (P-Parysów). Położony jest on w wewnętrznym pierścieniu fortyfikacji Twierdzy Warszawa, jako fort główny. Jego podstawową funkcją

	była składnica na zapolu fortów zewnętrznego pierścienia twierdzy, o charakterze artyleryjsko – magazynowym. Realizacja odbyła się na bazie projektu wzorcowego – schemat bastionu z rozbudowaną szczytą w formie głębokiego barbakanu, z dwoma wysokimi wałami. Zewnętrzny wał przeznaczony był dla piechoty i otaczał cały fort. Wewnętrzny (wyższy) służył dla ciężkiej artylerii. Pod wałem wewnętrznym zlokalizowano koszary i schrony oraz składy prochu i amunicji. Budowę fortu rozpoczęto w 1886 roku, natomiast zakończono około 1892. Po decyzji o likwidacji warszawskich fortów (1909) wyprowadzono z fortu załogę wojskową, zostawiając jedynie wartę. Prawdopodobnie w 1913 roku rozpoczęto przygotowania do wysadzenia urządzeń obronnych (wyburzenia południowo – wschodniej części wałów). W latach od 1924 do 1939 na terenie fortu mieściła się Wytwórnia Amunicji, w której produkowano amunicję karabinową wszelakiego typu, pociski artyleryjskie, granaty ręczne itd. Miesięczna produkcja wynosiła przeciętnie 2,3 miliony sztuk. We wrześniu 1939 r. fort odegrał istotną rolę w obronie miasta. Wchodził w skład tzw. Odcinka Północnego, obsadzony był przez 1 batalion 144 pułku piechoty. obrońcy wstrzymali wielokrotne ataki niemieckiej 18 Dywizji Piechoty, utrzymali fort aż do kapitulacji Warszawy. W okresie okupacji hitlerowskiej na terenie fortu mieściły się magazyny wojskowe. Powstańcy kilkakrotnie próbowali zdobyć zabudowania forteczne, bez większych rezultatów. Do lat osiemdziesiątych XX w fort pełnił nadal rolę magazynów wojskowych. Przedwojenne wille, należące do administracji Wytwórni Amunicji, wykorzystywane były jako obiekty mieszkalne. W latach dziewięćdziesiątych wojsko ewakuowało swój majątek z fortu. Teren fortu oraz jego otulina została przekazana m. st. Warszawie. Od północy do Fortu Bema przylegał wał międzyfortowy, biegnący w kierunku wschodnim. Zamykał on przedpole linii obronnej. Był to obiekt ziemny o nasypie łamanym, odcinkowym, o niewysokich profilach, uzupełniony o fosa wodne wybudowane w 1889 roku. W chwili obecnej w znacznej mierze zniszczony. Istotnym elementem istniejącego zagospodarowania terenu jest roślinność. Wzdłuż ulicy Obrońców Tobruku występuje roślinność o charakterze leśnym. Kolejną
--	---

	strefą zadrzewień z dominacją roślin liściastych jest obszar we wschodniej części terenu wraz z zielonymi fragmentami wału. Na całym terenie występuje liczna zieleń wysoka i niska niezagospodarowana i w znacznej części nieuporządkowana. Tereny zieleni zagospodarowane wraz z zielonymi ścieżkami spacerowymi i rowerowymi znajdują się w bliskim sąsiedztwie oraz samym Forcie Bema. W strefie centralnej obszaru występuje jedynie roślinność trawiasta o płaskim ukształtowaniu. Na szczególne wyróżnienie zasługuje zgrupowanie drzew objętych ochroną konserwatorską – pomniki przyrody tzw. drzewa księżnej Izabeli. W związku z powyższym Dzielnica Bemowo uznała za celowe przeprowadzenie adaptacji zabytkowych budynków fortecznych Fortu Bema na cele społeczno-gospodarcze (kultura, sztuka, gastronomia) wraz z adaptacją i przebudową otaczającej przestrzeni użyteczności publicznej na cele rekreacyjne.
Termin realizacji projektu	I etap - styczeń 2009 – po 2012 II etap – styczeń 2011 – po 2012
Wartość projektu w PLN w rozbiciu na lata realizacji (brutto)	Rok 2009: 565.000 PLN Rok 2010: 565.000 PLN Rok 2011: 5.000.000 PLN Rok 2012: 5.000.000 PLN Po 2012: 6.354.000 PLN Łączna wartość projektu: 17.484.000 PLN
Stopień zaawansowania przygotowanej dokumentacji projektu	W 2004 r. Dzielnica Bemowo opracowała projekt przestrzennego zagospodarowania terenu Fortu Bema i terenu przyległego. Projekt ten został uzgodniony z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Warszawie – Postanowienie Nr 113/2005 z dnia 04.02.2005 r. Dzielnica Bemowo uzyskała również Decyzję Nr 433/BEM/06 o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego ustalając warunki i szczegółowe zasady zagospodarowania terenu oraz zabudowy dla inwestycji pn. „Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie Fortu Bema oraz adaptacji (zmiana sposobu użytkowania) obiektów zabytkowych wraz z budową obiektów towarzyszących i

zagospodarowaniem terenu przy ul. Powązkowskiej 59 na dz. nr ew. 29, 30, 31 (część), 35/1, 35/2, 35/3, 35/4, 35/5, 36, 43/3, 40/1, 44/4, 44/5, 59, 73/1 (część), 73/2, 76 i 77/3 z obrębu 6-15-01 na terenie Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy”

Ryc. 7. Projekt zagospodarowania przestrzennego rejonu Fortu Bema (Źródło: UM St. Warszawy).

Wskaźniki produktów i rezultatów dla projektu „Adaptacja zabytkowych budynków fortecznych Fortu Bema na cele społeczno-gospodarcze wraz z adaptacją i przebudową otaczającej przestrzeni użyteczności publicznej na cele rekreacyjne”:

Wskaźniki produktu:

- 1) Powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji – m²
- 2) Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne - szt.
- 3) Powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne – m²
- 4) Powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego – m²
- 5) Powierzchnia usługowa na zrewitalizowanych terenach po-przemysłowych i powojaskowych – m²

Wskaźniki rezultatu:

- 1) Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami – szt.
- 2) Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych – szt.
- 3) Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej – liczba osób

Tytuł projektu	Budowa Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie.
Cel projektu	Cel I Ożywienie społeczno – gospodarcze poprzez podniesienie jakości przestrzeni publicznej, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki oraz promowanie przedsiębiorczości (działania: 1, 2, 4, 10) Cel II Rozwój turystyki i kultury w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego (działania: 3, 9)
Opis projektu	Projekt jest I częścią inwestycji „Budowa infrastruktury sportowo- rekreacyjnej na terenie Fortu Bema oraz adaptacja (zmiana sposobu użytkowania) obiektów zabytkowych wraz z budową obiektów towarzyszących i zagospodarowaniem terenu przy ul. Powązkowskiej 59 na dz. nr ew. 29, 30, 31 (część), 35/1, 35/2, 35/3, 35/4, 35/5, 36, 43/3, 40/1, 44/4, 44/5, 59, 73/1 (część), 73/2, 76 i 77/3 z obrębu 6-15-01 na terenie Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy”. Realizacja projektu polega na adaptacji i modernizacji istniejących terenów przemysłowych i powojkowych przy ul. Obrońców Tobruku na Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej. Inwestycja zlokalizowana jest na terenach należących do obszaru Fortów Bema, w Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy, przy ul. Powązkowskiej 59. Projektowane zagospodarowanie terenu związane jest z obsługą masowych imprez sportowych, treningiem sportowców, rozgrywkami ligowymi, w których udział będzie brała młodzież szkolna z Dzielnicy Bemowo, mieszkańcy Bemowa oraz wszyscy chętni z poza dzielnicy (w tym również z sąsiadujących gmin wiejskich). Wprowadzono rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne związane z bezpieczeństwem obsługi imprez sportowych. Wykonano podział przedmiotowego terenu na następujące strefy: a) Strefę wejścia dla kibiców i parkingu dla samochodów osobowych (część zachodnia terenu), b) Strefę obiektów sportowych (część centralna terenu), c) Strefa wejścia dla kibiców i parkingu dla samochodów osobowych (część wschodnia terenu). <u>Układ funkcjonalno – przestrzenny</u>

	Strefa a) – wejście dla kibiców i parking dla samochodów osobowych Wejście dla kibiców zlokalizowano w części zachodniej terenu od granicy lasu do wału ziemnego. Wprowadzono następujące elementy związane z układem funkcjonalno – przestrzennym: - parking dla samochodów osobowych, o nawierzchni utwardzonej (kostka betonowa) z ciągami pieszymi oraz strefą zieleni wkomponowaną w układ miejsc postojowych) - istniejący budynek trafostacji (nie przewiduje się ingerencji), - pawilon wejściowy w strefę obiektów sportowych (przy wale ziemnym), w którym przewiduje się zlokalizowanie funkcji związanej z kasą oraz ochroną parkingu – budka strażnika, - elementy infrastruktury technicznej. Wykonano włączenie układu parkingów do ulicy Obrońców Tobruku w miejscu aktualnie istniejącego wjazdu. Ponadto zachowano układ istniejącej roślinności drzewiastej bez ingerencji w istniejącą infrastrukturę techniczną. Przedmiotowy teren jest ogrodzony płotem ażurowym z systemowych paneli o wysokości nie przekraczającej 180cm. Ponadto wykonano elementy infrastruktury technicznej – odwodnienie i oświetlenie parkingu, doprowadzenie infrastruktury technicznej (woda, kanalizacja sanitarna oraz elektroenergetyka) do pomieszczenia ochrony zespołu parkingów. Strefa b) – obiekty sportowe wraz z zapleczem Wprowadzono następujące elementy związane z układem funkcjonalno – przestrzennym: - układ podjazdu dla samochodów związanych z zawodami sportowymi z włączeniem w ulicę Obrońców Tobruku w miejscu aktualnie istniejącego wjazdu oraz wydzieleniem miejsc postojowych dla sędziów, trenerów i pojazdów technicznych, podjazd utwardzony, wykonany z kostki betonowej, podłączony do strefy c) zagospodarowania przestrzennego, - ciągi piesze obsługujące obiekty sportowe, - dwa boiska do gry w piłkę nożną o nawierzchni syntetycznej, o wymiarach 105x68m,
--	---

	- budynek zaplecza socjalno – higienicznego, przeznaczony dla zawodników, gości specjalnych imprez sportowych oraz kibiców, - trybuna „ligowa” o pojemności 1030 osób, - trybuna „treningowa” o pojemności 713 osób. - elementy infrastruktury technicznej. Do strefy obiektów sportowych dostęp dla kibiców jest możliwy ze strefy a) i c) (wejścia) poprzez pawilony kas. Dla zawodników i osób związanych z rozgrywkami sportowymi dostęp jest możliwy od strony Obrońców Tobruku, do budynku zaplecza socjalno – higienicznego. Kibice, w zależności od prowadzonych zajęć na terenie obiektów sportowych, będą mogli oglądać mecz ligowy lub zajęcia treningowe. Dlatego też zaprojektowano dwie niezależne trybuny dla widzów. Ponadto zajęcia te będą prowadzone niezależnie, w oddzielnych terminach, ze względu na bezpieczeństwo i sposobu organizacji imprez masowych. Przewiduje się zatem, że jednoczesność widzów będzie na poziomie: a) 1030 osób przy rozgrywkach ligowych b) 713 osób podczas treningów. Ponadto należy doliczyć maksymalną ilość zawodników oraz osób związanych z rozgrywkami na poziomie ca. 60 osób. Wynika z tego, że ilość osób użytkujących obiekt w jednym czasie będzie wynosiła od 773 do 1090 osób. Wykonany budynek socjalny jest obiektem jednokondygnacyjnym, zapewniającym potrzeby związane z użytkowaniem obiektów przez zawodników, eksploatacji oraz potrzebami higieniczno – sanitarnymi widzów. Boiska piłkarskie mają nawierzchnię z trawy syntetycznej przeznaczonej dla zawodów piłkarskich. Boisko „ligowe” jest ponadto ogrodzone płotem o wysokości 115 cm oraz piłkochwytyami o wysokości 400 cm. Ponadto wykonano oświetlenie płyty boiska „ligowego” – cztery maszty o wysokości 25-35 m z naświetlaczami. Wykonano również oświetlenie terenu o charakterze parkowym, odwodnienie terenów sportowych oraz dróg. Strefa c) – wejście dla kibiców i parking dla samochodów osobowych Wejście dla kibiców zlokalizowano we wschodniej
--	---

	części terenu pomiędzy obiektami sportowymi a projektowaną ulicą Piastów Śląskich. Wprowadzono następujące elementy związane z układem funkcjonalno – przestrzennym: - parking dla samochodów osobowych, o nawierzchni utwardzonej (kostka betonowa) z ciągami pieszymi oraz strefą zieleni wkomponowaną w układ miejsc postojowych) - pawilon wejściowy w strefę obiektów sportowych, w którym przewiduje się zlokalizowanie funkcji związanej z kasą oraz ochroną parkingu – budka strażnika, - elementy infrastruktury technicznej. Przewiduje się włączenie układu parkingów do projektowanej ulicy Piastów Śląskich w miejscu aktualnie istniejącego wjazdu oraz powiązanie z układem podjazdu zapleczonego dla zawodników (w strefie b). Ponadto zachowuje się układ istniejącej roślinności drzewiastej oraz nie przewiduje się ingerencji w istniejącą infrastrukturę techniczną. Przedmiotowy teren będzie ogrodzony płotem ażurowym z systemowych paneli o wysokości nie przekraczającej 180 cm. Ponadto przewiduje się, że zostaną zaprojektowane elementy infrastruktury technicznej – odwodnienie i oświetlenie parkingu, doprowadzenie infrastruktury technicznej (woda, kanalizacja sanitarna oraz elektroenergetyka) do pomieszczenia ochrony zespołu parkingów. Beneficjentem jest Urząd Miasta Stołecznego Warszawy Dzielnica Bemowo.
Uzasadnienie dla realizacji projektu	Wśród najważniejszych problemów Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy znajduje się kwestia zapewnienia mieszkańcom dzielnicy, a w szczególności młodzieży, odpowiednich zajęć i zagospodarowania wolnego czasu oraz sport i rekreacja. Problem ten został ujawniony przy przeprowadzonym na przełomie 2001 i 2002 roku przez Centrum Badania Opinii Społecznej Bemowski Generalny Sondaż Społeczny (BGSS). Z badań wynika, że w Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy jedną z najbardziej naglących kwestii jest poprawa infrastruktury sportowej i przez to zapewnienie mieszkańcom możliwości spędzania aktywnie wolnego czasu. Problem ten został zauważony i uznany za jeden z najważniejszych w badaniu socjologicznym społeczności Bemowskiej. Istniejąca baza sportowa nie spełnia w pełni oczekiwań mieszkańców oraz nie jest

	wystarczająca do obsłużenia wszystkich zainteresowanych. Nawet boiska szkolne nie są przystosowane do ilości młodzieży mieszkającej na terenie dzielnicy. Muszą powstać nowe, większe obiekty, które pozwolą spełnić wymagania mieszkańców w zakresie rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu.
Termin realizacji projektu	Kwiecień 2004 – listopad 2007
Wartość projektu w PLN w rozbiciu na lata realizacji	Rok 2004: 470.562,00 PLN Rok 2005: 45.890,00 PLN Rok 2006: 4.985.834,00 PLN Rok 2007: 8.782.509,00 PLN Łączna kwota projektu: 14.284.795,00 PLN
Stopień zaawansowania przygotowanej dokumentacji dla projektu	Projekt uzyskał prawomocną Decyzję Nr 185/ 2005 z dnia 27.06.2005 r. o pozwoleniu na budowę i znajduje się w końcowej fazie budowy. Termin zakończenia robót jest przewidziany na 30.11.2007 r.

PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO REJONU FORTU BEMA
Dzielnica Bemowo m. st. Warszawy

Ryc. 8. Wizualizacja projektu zagospodarowania przestrzennego rejonu Fortu Bema
(Źródło: UM St. Warszawy).

Wskaźniki produktów i rezultatów dla projektu „Budowa Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie”:

Wskaźniki produktu:

1. Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji – m²

Wskaźniki rezultatu:

- 1) Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami – szt.
- 2) Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych – szt.

6. Plan finansowy wraz ze źródłem finansowania projektów.

Tytuł projektu	Finansowanie	J.m.	Wartość projektu ogółem	Szacunkowe nakłady w latach									
				2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Po 2012
Adaptacja zabytkowych budynków fortecznych Fortu Bema na cele społeczno-gospodarcze wraz z adaptacją i przebudową otaczającej przestrzeni użyteczności publicznej na cele rekreacyjne.	Dotacja ERDF	PLN	17.484.000										
	Środki własne m. st. Warszawy								565.000	565.000	5.000.000	5.000.000	6.354.000
Razem		PLN	17.484.000						565.000	565.000	5.000.000	5.000.000	6.354.000
Budowa Międzyszkolnego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie.	Środki własne m. st. Warszawy	PLN	14.284.795	470.562	45.890	4.985.834	8.782.509						
Razem		PLN	14.284.795	470.562	45.890	4.985.834	8.782.509						
Łącznie		PLN	31.768.795	470.562	45.890	4.985.834	8.782.509		565.000	565.000	5.000.000	5.000.000	6.354.000

7. Projekty towarzyszące

Na obszarze nr 1 realizowane są priorytetowe dla Dzielnicy Bemowo projekty . „Budowa infrastruktury sportowo- rekreacyjnej na terenie Fortu Bema oraz adaptacji (zmiana sposobu użytkowania) obiektów zabytkowych wraz z budową obiektów towarzyszących i zagospodarowaniem terenu przy ul. Powązkowskiej 59 na dz. nr Ew. 29, 30, 31 (część), 35/1, 35/2, 35/3, 35/4, 35/5, 36, 43/3, 40/1, 44/4, 44/5, 59, 73/1 (część), 73/2, 76 i 77/3 z obrębu 6-15-01 na terenie Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy” oraz „Budowa Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie”. Pierwszy wymieniony projekt jest kontynuacją już umieszczonego w LUPR programu „Budowa Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie” - obecnie jest w trakcie budowy. Wniosek o jego dofinansowanie przeszedł pozytywnie ocenę formalną i merytoryczną – techniczną przy ubieganiu się o wnioski z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i znajduje się na liście rezerwowej.

Planowane zmiany w zagospodarowaniu przedmiotowego terenu:

W ramach planowanych zmian w zagospodarowaniu przedmiotowego terenu planuje się działania polegające na rewitalizacji dawnych terenów wojskowych na cele związane z realizacją infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.

Projektowane zagospodarowanie przedmiotowego terenu:

W ramach proponowanych działań polegających na rewitalizacji dawnych terenów wojskowych planuje się przeznaczenie przedmiotowego terenu pod zieleni parkową, urządzonej i usługi sportu oraz usługi hotelowe. Wyklucza na tym terenie funkcję mieszkaniową. Ustalenia przyjęte w opracowanym przez Dzielnicę Bemowo projekcie zagospodarowania dla tego obszaru wynikają w głównej mierze z konieczności zachowania i ochrony jego walorów przyrodniczych, uwarunkowań konserwatorskich i trwałego, wartego zachowania obecnego zainwestowania kubaturowego.

Przewiduje się następujące działania inwestycyjne towarzyszące:

- 1) Zorganizowanie istniejącej przestrzeni wokół Fortu Bema na cele sportowe – działania polegające na wydzieleniu stref czynnego wypoczynku mieszkańców i edukacji sportowej młodzieży (m. in. Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej, boiska do gier grupowych, kluby sportowe, stajnia z ujeżdżalnią, tory deskorolkowe, plac zabaw z górką saneczkową etc.) wśród istniejącej zieleni.
- 2) Wydzielenie z istniejącej przestrzeni obszarów przeznaczonych na obiekty kubaturowe związane z funkcją sportową – basen kryty, hala sportowo – treningowa oraz sala widowiskowa przeznaczona do organizacji imprez masowych o charakterze sportowym.
- 3) Zorganizowanie obszarów związanych z działalnością edukacyjną i rozwojem kultury wśród młodzieży (np. stacja harcerska).
- 4) Zorganizowanie obszarów przeznaczonych na usługi pomocnicze.

- 5) Wykonanie nowej i przebudowa istniejącej infrastruktury komunikacyjnej – zrealizowane poprzez realizację nowego układu jezdni (np. projektowana ulica Piastów Śląskich pomiędzy ulicą Obrońców Tobruku a ul. Powązkowską), przebudowę istniejącego układu - ulica Powązkowska. Ponadto realizacja miejsc postojowych zgodnie ze stosownymi parametrami i wskaźnikami zapotrzebowania.
- 6) Uzupełnienie istniejących ciągów komunikacji pieszej oraz ścieżek rowerowych o nowe, pozwalające na pełne wykorzystanie planowanych funkcji.
- 7) Działania polegające na uporządkowaniu i wprowadzeniu ładu przestrzennego poprzez wyburzenie szeregu obiektów o charakterze magazynowym i przemysłowym.
- 8) Wykonanie nowego układu sieci infrastruktury technicznej, z przebudową lub demontażem istniejącej. Przewidywane prace w zakresie sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, ciepłej, gazowej, elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej.

Dzielnica Bemowo zamierza realizować największe z inwestycji kubaturowych przy udziale partnerów gospodarczych, głównie zajmujących się sportem, w ramach partnerstwa publiczno- prywatnego lub w innej formule działalności gospodarczej. Obecnie, zainteresowanie i chęć współdziałania wyraziły Polski Związek Piłki Nożnej, Centralny Wojskowy Klub Sportowy „Legia” i Polski Komitet Olimpijski.

Pierwszy z nich zainteresowany jest halą sportowo – widowiskową, drugi – klubami sportowymi, a trzeci – halą sportową.

W/w działania inwestycyjne planowane są po 2012 r.

8. System okresowej aktualizacji Dzielnicowego Mikroprogramu Rewitalizacji

Monitoring i ewaluacja Dzielnicowego Programu Rewitalizacji Dzielnicy Bemowo polega na dokonywaniu okresowej oceny stopnia realizacji działań zapisanych w dokumencie i wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy dzielnicy. Do monitoringu i ewaluacji DMR zobowiązany jest Dzielnicowy Koordynator, składając kwartalne sprawozdania Koordynatorowi Miejskiemu.

Dzięki wprowadzeniu systemu monitoringu i ewaluacji zostaje rozwiązany problem dezaktualizacji założeń DMR wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania samorządu, prawodawstwa i innych czynników mogących deformować zasadność podejmowanych działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Prócz modyfikacji działań w trakcie ich realizacji istnieje możliwość tworzenia dodatkowych kart projektów, które będą wpisywać się w wyznaczone cele. W ten sposób DMR może się rozwijać wraz z rozwojem społecznym i gospodarczym dzielnicy. Procedura wpisywania nowych projektów i modyfikacji już istniejących polega na zgłoszeniu ich do Koordynatora Dzielnicowego, który przedkłada je

Zarządowi Dzielnicy. Po pozytywnym zaopiniowaniu projekty przekazywane są do Pełnomocnika Prezydenta m. st. Warszawy ds. Rewitalizacji i dalej do Komitetu Monitorującego. Ostatni etap prac to przedłożenie Prezydentowi m.st. Warszawy projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2005 – 2013 (zaopiniowanego przez Komitet Monitorujący) wraz z załącznikami, a następnie przekazanie go do zatwierdzenia przez Radę Miasta st. Warszawy

Ocena realizacji Dzielnicowego Mikroprogramu Rewitalizacji odbywać się będzie na poziomie oceny realizacji poszczególnych działań strategicznych. Każdy projekt powinien posiadać kartę oceny realizacji, zawierającą planowane efekty realizacji w postaci wskaźników ilościowych.

Ewaluacja to badanie przyczyn rozbieżności między efektami zaplanowanymi a rzeczywistymi z jednoczesnym płynnym wprowadzaniem tych zmian, które mają na celu dostosowanie DMR do określonych wymagań. Ewaluacji DMR dokonywać się będzie poprzez analizę poszczególnych kart ocen realizacji projektów i bieżące reagowanie na zmieniające się warunki oraz poprzez okresowy przegląd realizacji DMR przez Koordynatora Dzielnicowego.

9. System wdrażania, okresowego monitorowania i oceny Dzielnicowego Mikroprogramu Rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Stołecznego Warszawy przyjęty zostanie w drodze uchwały Rady m. st. Warszawy. W tym samym trybie dokonywana będzie ewentualna aktualizacja tego dokumentu.

Ważnym elementem wdrażania Dzielnicowego Mikroprogramu Rewitalizacji jest zaangażowanie jak największej liczby podmiotów uczestniczących w tym procesie. Dla powodzenia tego przedsięwzięcia istotnym jest więc aby aktywnie występowały w nim nie tylko podmioty publiczne (Urząd Dzielnicy i jednostki organizacyjne Dzielnicy Bemowo) ale także jak najliczniej podmioty społeczne (stowarzyszenia, komitety, związki) zrzeszające mieszkańców oraz przedsiębiorcy prywatni. Ci pierwsi oprócz znajomości zagadnień związanych z lokalnymi problemami społecznymi mogliby wnieść doświadczenie w pracy na rzecz obszarów zdegradowanych społecznie. Firmy prywatne służyć by mogły doświadczeniem w zarządzaniu inwestycją oraz wносить nowe technologie.

Ważne aby realizacja Dzielnicowego Mikroprogramu Rewitalizacji prowadziła do tzw. „efektu dźwigni”, gdzie inwestycjom publicznym towarzyszy wzrost inwestycji prywatnych prowadzący do ożywienia społeczno-gospodarczego.

Dla wielu zaplanowanych w Dzielnicowym Mikroprogramie Rewitalizacji działań, zakłada się staranie o dofinansowanie ze środków unijnych. Beneficjent końcowy jest odpowiedzialny za realizację Projektu, rozpisuje przetargi i zawiera kontrakty na realizację Projektu, ciążą na nim obowiązki związane z monitorowaniem i cyklicznym sporządzaniem raportów monitoringowych z przebiegu wdrażania Projektu zgodnie z wytycznymi zawartymi w Programie, Uzupełnieniu Programu i Procedurach Wdrażania.

10. Zakończenie.

Rewitalizacja jako świadomie inicjowany przez władze miasta wieloletni proces przestrzennych, społecznych i ekonomicznych przemian o charakterze rzeczowym wymaga koordynacji i spójności na poziomie finansowym. Złożoność procesu, potęgowana liczbą potencjalnych uczestników, wymaga systemowego podejścia. Wymaga integracji z bieżącą i planowaną polityką rozwoju miasta oraz zewnętrznymi źródłami finansowania. Podstawą wdrażania działań rewitalizacyjnych jest Lokalny Program Rewitalizacji m. st. Warszawy, skupiający Dzielnicowe Mikroprogramy Rewitalizacji.

Przeprowadzona analiza wybranych zagadnień z zakresu zagospodarowania przestrzennego pozwoliła wyodrębnić w Dzielnicy Bemowo obszar powojсковy, który ze względu na fatalny stan elementów zagospodarowania przestrzennego należy włączyć do Lokalnego Programu Rewitalizacji m. st. Warszawy.

Jest to obszar nr 1, którego zagospodarowanie traktowane jest przez Dzielnicę Bemowo priorytetowo i którego część została już umieszczona w LUPR.

11. Załączniki:

1. Załącznik nr 1 - Uchwała Nr II / 7 /05 Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy z dnia 24 lutego 2005 r., w sprawie wyrażenia opinii na temat wprowadzenia do Lokalnego Uproszczonego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 - 2013 programów "Projekt przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo - rekreacyjnej" i "Adaptacja terenów sportowych przy ul. Obrońców Tobruku na Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej".
2. Załącznik nr 2 - Uchwała Nr V / 19 /05 Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy z dnia 21 kwietnia 2005 r., w sprawie zmian w Uchwale Nr II/7/05 Rady Dzielnicy Bemowo z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie wyrażenia opinii na temat wprowadzenia do Lokalnego Uproszczonego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 - 2013 programów "Projekt przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo - rekreacyjnej" i "Adaptacja terenów sportowych przy ul. Obrońców Tobruku na Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej".
3. Załącznik nr 3 – Uchwała Nr X/44/06 Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy z dnia 28 września 2006 r., w sprawie wyrażenia opinii na temat wprowadzenia do Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013 Dzielnicowego Mikroprogramu Rewitalizacji na lata 2005-2013 dla Dzielnicy Bemowo.

**Uchwała Nr II/7/05
Rady Dzielnicy Bemowo m. st. WARSZAWY
z dnia 24 lutego 2005 r.**

w sprawie wyrażenia opinii na temat wprowadzenia do Lokalnego Uproszczonego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013 programów „Projekt przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej” i „Adaptacja terenów sportowych przy ul. Obrońców Tobruku na Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej”.

Na podstawie art. 6 oraz art. 11 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 z późn. zm.) Rada Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy uchwala, co następuje:

§ 1

Rada Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy pozytywnie opiniuje wprowadzenie do Lokalnego Uproszczonego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013 programów „Projekt przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej” – załącznik nr 1 i „Adaptacja terenów sportowych przy ul. Obrońców Tobruku na Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej” stanowiącego I etap realizacji „Projektu przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej” – załącznik nr 2.

§ 2

Powierza się Przewodniczącemu Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy przekazanie niniejszej uchwały Przewodniczącemu Rady m. st. Warszawy oraz Prezydentowi m. st. Warszawy.

§ 3

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicach ogłoszeń Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy.

Przewodniczący
Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy

Marcin Bonicki

**Uzasadnienie do uchwały Nr II/7/05
Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy
z dnia 24 lutego 2005 r.**

Wnosi się o wprowadzenie do Lokalnego Uproszczonego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013 programów „Projekt przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej” i „Adaptacja terenów sportowych przy ul. Obrońców Tobruku na Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej” stanowiącego I etap realizacji „Projektu przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej”.

Wśród najważniejszych problemów Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy znajduje się kwestia zapewnienia mieszkańcom dzielnicy, a w szczególności młodzieży, odpowiednich zajęć i zagospodarowania wolnego czasu oraz sport i rekreacja. Problem ten został ujawniony przy przeprowadzonym na przełomie 2001 i 2002 roku Bemowski przez Centrum Badania Opinii Społecznej Generalny Sondaż Społeczny (BGSS). Z badań wynika, że w Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy jedną z najbardziej naglących kwestii jest poprawa infrastruktury sportowej i przez to zapewnienie mieszkańcom możliwości spędzania aktywnie wolnego czasu. Problem ten został zauważony i uznany za jeden z najważniejszych w badaniu socjologicznym społeczności Bemowskiej. Istniejąca baza sportowa nie spełnia w pełni oczekiwań mieszkańców oraz nie jest wystarczająca do obsłużenia wszystkich zainteresowanych. Nawet boiska szkolne nie są przystosowane do ilości młodzieży mieszkającej na terenie dzielnicy. Muszą powstać nowe, większe obiekty, które pozwolą spełnić wymagania mieszkańców w zakresie rekreacji i aktywnego spędzania wolnego czasu.

Rewitalizacja polega na wyszukaniu i zastosowaniu w praktyce instrumentów i sposobów pobudzania aktywności rynkowej różnych inwestorów (osoby fizyczne i prawne) na wskazanym, oczekiwanym obszarze.

Instrumenty wykorzystywane w rewitalizacji mają charakter dźwigni finansowej – złotówka

wydana ze środków publicznych powinna inicjować inwestycję kilku złotych ze źródeł prywatnych.

Wejście Polski do Unii Europejskiej stworzyło wyjątkową możliwość wykorzystania dźwigni finansowej w innej płaszczyźnie – złotówka wydana przez inwestora (Miasta bądź inne osoby fizyczne i prawne) ma pociągać za sobą wykorzystanie trzech złotych udostępnionych przez Fundusze Strukturalne UE.

Projekty dotyczące problemów rewitalizacji obszarów miejskich znalazły wsparcie w Działaniu 3.3 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR).

Zasadniczym celem tego działania jest ożywienie gospodarcze i społeczne, a także zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno-gospodarczych poprzez:

- rewitalizację i odnowę zdegradowanych obszarów miast i dzielnic mieszkaniowych w miastach;

- rewitalizację obiektów i terenów po-przemysłowych, przez zmianę dotychczasowych funkcji na gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne i turystyczne,
- rewitalizację obiektów i terenów po-wojskowych, przez zmianę z przeważającej, dotychczas funkcji zabudowy po-wojskowej na usługową, gospodarczą, społeczną, edukacyjną, zdrowotną, rekreacyjną i turystyczną.

Teren przy ul. Powązkowskiej 59 jest terenem po – wojskowym. Obejmuje on Fort Bema

o tereny przyległe w granicach ul. Obrońców Tobruku, ul. Powązkowskiej, ul. Gen. Maczka ciągu pieszo – jezdni i zabudowy mieszkaniowej. Do lat osiemdziesiątych XX w fort pełnił rolę magazynów wojskowych. Przedwojenne wille, należące do administracji Wytwórni Amunicji, wykorzystywane były jako obiekty mieszkalne. W latach pięćdziesiątych wojsko ewakuowało swój majątek z fortu. Teren fortu oraz jego otulina została przekazana m. st. Warszawie.

W ramach Działania 3.3 ZPORR wspierane są więc projekty, które wynikają ze zintegrowanych programów rewitalizacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej zdegradowanych: dzielnic mieszkaniowych, zespołów mieszkaniowych w miastach, a także terenów po-przemysłowych i po-wojskowych wraz ze znajdującymi się na nich obiektami.

Chcąc uzyskać wsparcie UE w ramach wyżej opisanego działania, Miasto stołeczne Warszawa, podobnie jak i inne gminy, przygotowało opracowanie o charakterze strategicznym pod nazwą Lokalny Uproszczony Program Rewitalizacji (LUPR).

Aby programy „Projekt przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej” i „Adaptacja terenów sportowych przy ul. Obrońców Tobruku na Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej” stanowiący I etap realizacji „Projektu przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej” mogły ubiegać się o wsparcie UE konieczne jest wprowadzenie ich do LUPR.

**Uchwała Nr V/19/05
Rady Dzielnicy Bemowo m.st. Warszawy
z dnia 21 kwietnia 2005 r.**

w sprawie zmian w Uchwale Nr II/7/05 Rady Dzielnicy Bemowo z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie wyrażenia opinii na temat wprowadzenia do Lokalnego Uproszczonego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013 programów „Projekt przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej” i „Adaptacja terenów sportowych przy ul. Obrońców Tobruku na Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej”.

Na podstawie art. 6 i 12 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 z późn. zm.) Rada Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy uchwala, co następuje:

§ 1

- 10.1. Rada Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy zmienia treść Uchwały Nr II/7/05 Rady Dzielnicy Bemowo z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie wyrażenia opinii na temat wprowadzenia do Lokalnego Uproszczonego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013 programów „Projekt przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej” i „Adaptacja terenów sportowych przy ul. Obrońców Tobruku na Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej” w zakresie zmiany nazwy zadania „Adaptacja i modernizacja istniejących terenów sportowych przy ul. Obrońców Tobruku na Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej” na „Budowa Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie”.
- 10.2. 2. W związku z § 1 ust. 1 tytuł Uchwały Nr II/7/05 Rady Dzielnicy Bemowo z dnia 24 lutego 2005 r. otrzymuje brzmienie: Uchwała Nr II/7/05 Rady Dzielnicy Bemowo z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie wyrażenia opinii na temat wprowadzenia do Lokalnego Uproszczonego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013 programów „Projekt przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej” i „Budowa Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie”.

§ 2

Powierza się Przewodniczącemu Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy przekazanie niniejszej uchwały Przewodniczącemu Rady m. st. Warszawy oraz Prezydentowi m. st. Warszawy.

§ 3

Rada Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy zobowiązuje Zarząd Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy do przekazania niniejszej uchwały Skarbnikowi m. st. Warszawy.

§ 4

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicach ogłoszeń Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy.

Przewodniczący
Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy

Lech Krupiński

**Uzasadnienie do uchwały Nr V/19/05
Rady Dzielnicy Bemowo m.st. Warszawy
z dnia 21 kwietnia 2005 r.**

w sprawie zmian w Uchwale Nr II/7/05 Rady Dzielnicy Bemowo z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie wyrażenia opinii na temat wprowadzenia do Lokalnego Uproszczonego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013 programów „Projekt przestrzennego zagospodarowania terenu przy ul. Powązkowskiej 59 przeznaczonego pod budowę infrastruktury sportowo – rekreacyjnej” i „Adaptacja terenów sportowych przy ul. Obrońców Tobruku na Międzyszkolny Bemowski Ośrodek Piłki Nożnej”.

Wnosi się o zmianę nazwy zadania „Adaptacja i modernizacja istniejących terenów sportowych przy ul. Obrońców Tobruku” na „Budowa Międzyszkolnego Bemowskiego Ośrodka Piłki Nożnej przy ul. Obrońców Tobruku w Warszawie”.

Zmiana nazwy zadania podyktowana jest koniecznością ujednolicenia nazewnictwa we wszystkich dokumentach związanych z projektem, w szczególności w budżecie m. st. Warszawy, Wieloletnim Programie Inwestycyjnym m. st. Warszawy, Lokalnym Uproszczonym Programie Rewitalizacji m. st. Warszawy oraz w całości dokumentacji projektowej (wniosek aplikacyjny i załączniki) planowanej do złożenia do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w celu przyznania pomocy ze środków Unii Europejskiej.

**Uchwała Nr X/44/06
RADY DZIELNICY BEMOWO M. ST. WARSZAWY
z dnia 28 września 2006 r.**

w sprawie wyrażenia opinii na temat wprowadzenia do Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013 Dzielnicowego Mikroprogramu Rewitalizacji na lata 2005-2013 dla Dzielnicy Bemowo.

Na podstawie art. 6 oraz art. 11 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. z 2002 r. nr 41, poz. 361 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1

Rada Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy pozytywnie opiniuje włączenie do Lokalnego Uproszczonego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013, Dzielnicowego Mikroprogramu Rewitalizacji na lata 2005-2013 dla Dzielnicy Bemowo – załącznik do uchwały.

§ 2

Powierza się Przewodniczącemu Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy przekazanie niniejszej uchwały Przewodniczącemu Rady m. st. Warszawy oraz Prezydentowi m. st. Warszawy.

§ 3

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Uchwała podlega opublikowaniu na tablicach ogłoszeń Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy.

Przewodniczący
Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy

Lech Krupiński

**Uzasadnienie
do uchwały nr X/44/06
Rady Dzielnicy Bemowo m. st. Warszawy
z dnia 28 września 2006 r.**

Wnosi się o wprowadzenie do Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013 Dzielnicowego Mikroprogramu Rewitalizacji na lata 2005-2013 dla Dzielnicy Bemowo.

Celem opracowania Dzielnicowego Mikroprogramu Rewitalizacji na lata 2005-2013 dla Dzielnicy Bemowo jest prowadzenie działań ukierunkowanych na przywracanie do życia i zrównoważony rozwój określonych obszarów, które utraciły dotychczasowe funkcje społeczne i gospodarcze. Obszary te zakwalifikować można do dwóch kategorii: zdegradowanych obszarów powojkowych i zdegradowanych obszarów miejskich.

Pojęcie *rewitalizacja* oznacza kompleksowe działania podejmowane na terenie miasta, zwłaszcza w starych dzielnicach, zdegradowanych pod względem przestrzennym, społecznym, gospodarczym, estetycznym, infrastrukturalnym, komunikacyjnym, funkcjonalnym.

Dzielnicowy Mikroprogram Rewitalizacji na lata 2005 - 2013 dla Dzielnicy Bemowo jest elementem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013, obejmującego swym zasięgiem wszystkie dzielnice stolicy. Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013 pełnił będzie funkcję strategii rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy. Strategia ta określać będzie działania o charakterze przestrzennym, społecznym i gospodarczym. Będzie ona spójna dla całego miasta oraz komplementarna z innymi działaniami podejmowanymi w mieście. Strategia rewitalizacji miasta realizowana będzie poprzez mikroprogramy opracowane przez dzielnice miasta. Dzielnicowy Mikroprogram Rewitalizacji na lata 2005 - 2013 dla Dzielnicy Bemowo został uzgodniony w ramach konsultacji społecznych z mieszkańcami.

Aby programy zawarte w Dzielnicowy Mikroprogram Rewitalizacji na lata 2005-2013 mogły ubiegać się o wsparcie Unii Europejskiej konieczne jest wprowadzenie ich do Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta stołecznego Warszawy na lata 2005 – 2013.